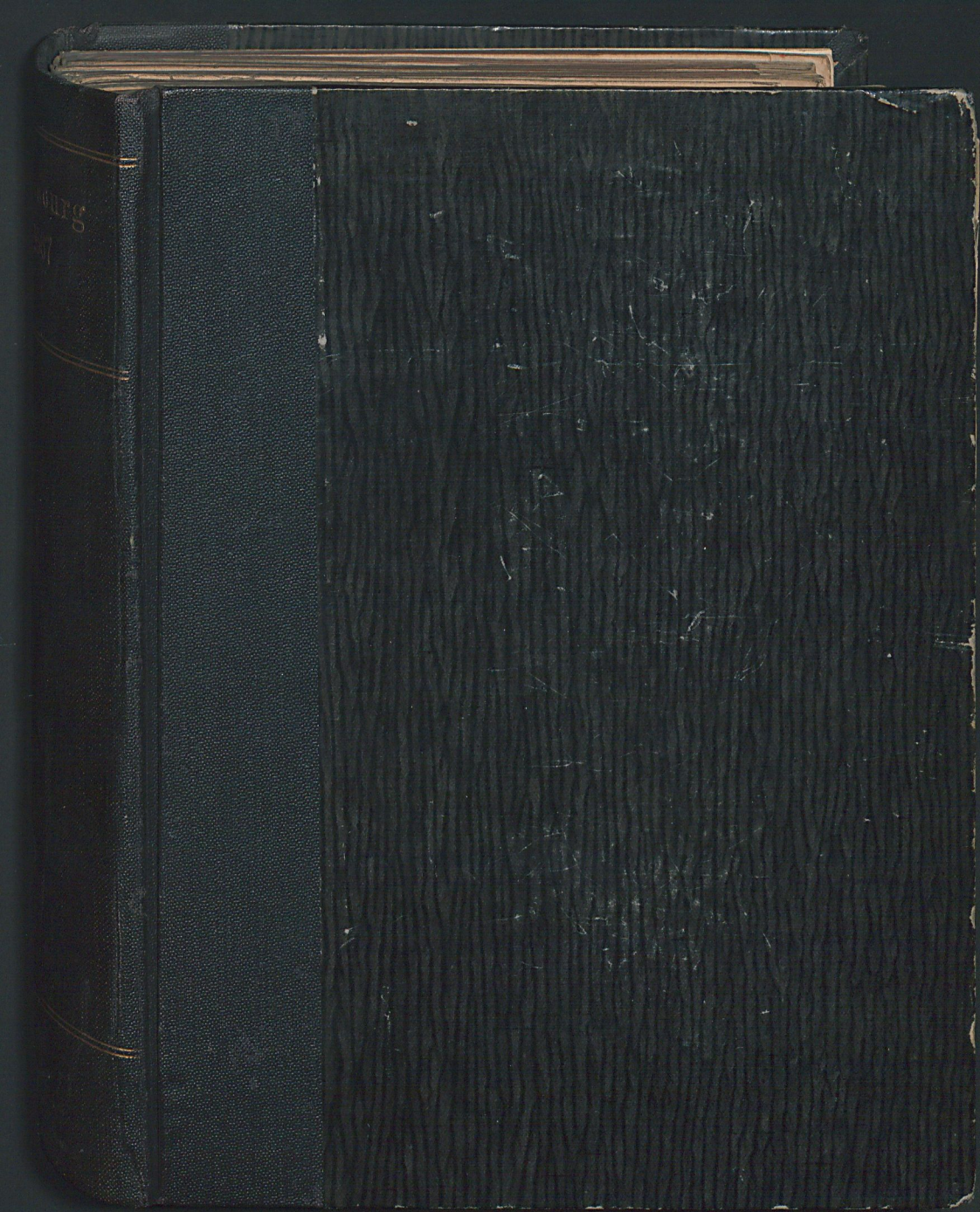

DISPUTATIO JURIDICA

De

COLLATIO NE BONORUM

Quam

Auspiciis gratiæ divini felicitè adjutus

Sub Præsidio

VIRI MAGNIFICI, NOBILISSIMI,

AMPLISSIMI & CONSULTISSIMI

DOMINI

JOHANNIS REBHANII,

Jcti, Com. Palat. Cæsar. Cod. & Feudal. Consuet.

Prof. P. Celeberrimi, Colleg. Jurid. Senior. graviss.
divers. Stat. Consiliarij.

Domini Patroni, Fautoris & Præceptoris

sui æternum devenerandi.

*Publicè proponet & defendere
allaborabit*

THEODORUS SPOLTMANN,

Weerdenfis. Autor.

addiem Februarij 4. Martij.

ARGENTORATI,

Typis JOHANNIS PASTORII,

ANNO M DC LXVII.

I. N. I.
PRÆFATIO.

Circumspicienti mihi de argu-
mento, quod disputatione ali-
qua proponerem, persuasum
est, ut tempus & operam in tra-
ctationem talis materiæ collocarem, quæ a-
liquando prodesse posset; quapropter, cum
id iure recusare non potuerim, *de Collatio-
ne Bonorum*, tanquam materia satis nobili
& in forensibus controversiis frequenter oc-
currente agere cōstitui, eamque pro ingenij
modulo, quantum hinc inde ex Commen-
tatoribus Juris, maximè verò Digestorum &
Codicis libris de ea colligere licuit, aliquot
thesibus circumscribere volui, exactam ejus
enodationem committens iis, qui ingenij
acumine præditi, huic negotio justum, quod
requirere videtur, tempus impendere cupi-
unt.

A 2

unt.

unt. Antequam autem ulterius progredi-
ar, supremi Numinis auxilium & opem im-
ploro, ut hunc laborem & cætera omnia fe-
licissimo progressu & egressu pro infinita sua
bonitate beare velit.

THES. I.

Primo quidem non sinistrè me facturum
puto, si quædam de voce *Collationis* perpendam ne
propter ignorantiam termini res obscurior sit, &
hoc in multis materiis, non solum veteribus *JCis*
verum etiam recentiorib⁹ perulitatum & frequens
fuisse elegantissimè demonstrat Magnificus Dn. Præses, Patronus
ac Præceptor aternâ grati animi memoriâ devenerandus in *princi-*
pio Hodegeta Iuris. Quod itaque vocabulum *Collationis* attinet, sci-
endum est, non esse primitivum sed derivatum verbale. descendit
enim à supino collatum verbi Confero, hoc autem à præpositione
Con & verbo Fero; quæ duo verba maximè in subjecta materia
differunt; Conferre namque pro simul & in medium inferre, Fer-
re autem pro auferre & adimere sæpè accipitur, l. 3. §. 2. ff. de *Collat.*
l. 20. in *pr. ff. de bon. poss. contr. tab. l. 1. ff. de furt. §. furtum autem Inst.*
de obl. quæ ex del. nasc.

2. Relicta derivatione nominis explicanda venit *Homony-*
mia; ubi notandum, quod vocabulum *Collationis* sumatur variè:
Sic homines Pontificiæ religioni addicti *coenam*, quam tempore
præsertim quadragesimali jejunantes faciunt, ad sustentationem
naturæ, *Collationem* vocare solent: Sic assignatio & concessio be-
neficii ecclesiastici vacantis *Collatio* dicitur in *Cap. relatum est 9.*
x. de præb. & dignit. In jure civili sumitur interdum pro contribu-
tione & solutione alicujus pecuniæ ad opus publicum Perez. in
Comm. C. ad h. r. in pr. interdum pro dilatione temporis ac negotij
peragendi l. 9. ff. de *sponsal. l. 12. pr. ff. de jur. dor.* interdum pro di-
stinctione librorum; siquidem novellæ constitutiones Justiniani in
novem

novem Collationes divise deprehenduntur: Nonnunquam pro translatione sic enim usurpari non tantum in hac materia, verum etiam alibi docet C. I. A. lib. 37. tit. 6. th. 1. veluti alicui conferre honorem, dignitatem &c. Nov. 81. in pr. nonnunquam aliis modis, quos apud Lexicographos videre licet. In hoc autem instituto propriè Collatio restringitur & accipitur pro privata quadam contributione facienda inter liberos, qui simul admitti, ad communis parentis successionem desiderant Treutl. vol. 2. disp. 17. th. 1. lit. a. in exeg.

3^a Synonymicè conferte dicitur in commune redigere l. 1. §. 11. ff. h. t. cum bonis confundere l. 8. C. eod. l. 8. c. de bon. proscript. Collatione fungi, Collationis munere fungi, munus Collationis sustinere l. 3. de Collat. dor. Germanicè, einverffen/in gemeine theilung bringen/ D. Hahn. in observ. ad Wesenb. hic. n. 1.

4^a Tantum de ipso vocabulo Collationis; sequitur origo juris de collatione facienda constituti, extensi & restricti. Jus hoc primitus à Pratore introductum esse, nemo est, qui dubitat, idque patet ex l. 1. §. 1. & tor. tit. de Collatione. Cum enim pratori nimis durum videretur liberos emancipatos jure civili adeo pro extraneis haberi l. 55. §. 1. de R. N. ut, si à parente in testamento præteriti essent, nullo modo ad ejus bona hereditatemque pervenire possent, §. 9. Inst. de hered. quæ ab intest. def. hoc beneficium Emancipatis indulgit, ut tam bonorum possessionem contra tabulas, si nimirum à patre præteriti essent §. 3. Inst. de exher. liber. l. 4. ff. de B. P. C. T. quam bonorum possessionem ex capite Edicti. Unde Liberi: si mortui esset intestatus, peterent, atque ita cum liberis mortis tempore in potestate existentibus, nec tamen institutis, nec, ut oportebat, ritè exheredatis succederent. l. 8. §. 2. ff. de bon. poss. contr. tab. §. eadem hæc. 12. Inst. de hered. quæ ab intest.

5^a Quoniam autem exinde suis heredibus inferebatur injuria, tum quia emancipati ita per beneficium pratoris paternæ hereditatis participes facti, ejusdem portionem aliquam illis juxta juris civilis regulas debitam auferabant: tum quia sui omnia acquisita quocunque titulo, excepto peculio castrensi & quasi, patris acquirebant l. 79. ff. de acq. hered. l. 1. pr. si à par. quis manum. l. 1. §. 15. ff. h. t. §. igitur. 1. Inst. per quas pers. cuiq. acq. & sic per suos acquisita

quisita parentibus post mortem patris veniebant dividenda cum emancipatis, qui nihil patri acquirebant sed omnia quæ sita extra familiam sibi seorsim asservabant.

6. Ideo, ne ex hac injuria liberi integri juris haberent, quod quærentur, prætor eâ injuriâ inspectâ, de remedio, quo eam compensaret, cogitavit ac introduxit, ut emancipati ad successionem patris unâ cum fratribus suis heredibus venire cupientes, bona ea, quæ si in potestate mansissent, patri fuissent acquisita, fratribus conferrent. Equum enim prætori visum est, inquit Jctus in l. 1. b. ut sua quoque bona in medium conferant, qui appetunt paternâ; cum enim petendo contra tabulas, bonorum possessionem, emancipatus petat pro se & suo commodo, ac proinde habeatur, ac si non esset emancipatus, meritò, quasi non emancipatus sua cum cæteris dividere & communicare necesse habet, idque propter vulgatum: *quod quisq. juris in alterum &c.* accedit quod nemo locupletari debeat cum alterius damno. l. 206. de R. I.

7. Jus hoc extensum est, partim Jurisconsultorum responsis; partim Constitutionibus Imperatorum.

8. Secundum verba edicti Prætoris, tum demum collatio locum habebat, quando suus & emancipatus eodem & quidem jure prætorio succedebant: Verum Jctus Scævola, eum videret nimum eo modo jura collationum coangustari, respondit, ut si eodem sive diverso jure succedant, modò eodem possint, collationi locus sit. l. 10. ff. h. t. Vid. Vital. Nemauf. & Brunner. de Collation.

9. Huic Edicto & responso Scævola, superadditum est à Divo Pio in l. 1. de Collat. det. ut filia in potestate dotem, si quam à communi parente acceperit, fratri & sorori conferre teneatur. Bach. ad Treutl. d. disp. 17. th. 1. lit. G. cum aliàs ex generali edicto soli liberi emancipati conferre teneantur, l. 1. prin. ff. h. t.

10. Porro ad similitudinem dotis, Leo Imperator constituit, ut donatio propter nuptias conferatur. l. 29 C. de in off. testam. l. 17. C. h. t. si ve eâ à patre, si ve à matre, avo, avia, proavo, proavia, paternis maternis profecta sit, hæc tunc nihil inter est.

11. Idem Imperator ex sola æqualitatis consideratione, idem juris esse voluit in successione matris & lineæ maternæ. d. l. 17. quod olim seorsus erat, cessante nimirum ratione inductivæ collationis

nis

nisi nempe injuria Bach. *d. disp. th. 2. lit. a. Vinn. in tract. de Collat. cap. 7. n. 3.*

12. Justinianus jus hoc partim ulterius extendit, partim etiam restrinxit: Extendendo hodie collationi æquè locum fecit in successione ex testamento ac ab intestato Nov. 18. c. 6. *auth. ex testamento. C. h. t. nisi expressè remissa sit aut verita.*

13. Restrungendo constituit, ut sola profectitia conferantur. *l. ult. C. h. t.* postquam enim liberis in potestate constitutis adventitiorum omnium proprietatem concesserit, rectè id ei visum est. De his ut & aliis infra latius dicetur.

14. His præmissis, ad *definitionem* progredior. Collatio, licet in eà definienda Dd. se multum torqueant, definiri potest, quod sit illatio bonorum propriorum cujusdam generis in communem hereditatem parentum, ut ea inter liberos conferentes & parentibus succedere volentes, sicut cætera bona dividantur.

15. Dividitur collatio ab objecto in generalem, bonorum scilicet arg. *rubric. in Digestis & Cod. & specialem*, Dotis nimirum, de qua *tit. de Collatione dotis*. Deinde à forma seu modo iterum in generalem, quando ea fieri dicitur boni viri arbitratu *l. 2. §. 2. l. 5. §. 1. ff. h. t. & specialem*, quæ sit vel re ipsa vel cautione, *l. 1. §. 9. & 11. ff. eod.*

16. Videamus nunc, qui conferre teneantur, nec ne: Conferre tenentur soli liberi (sub quorum appellatione omnes descendentes, præcipuè verò usque ad trinepotem continentur. *l. 10. §. 7. de grad. & affin. l. 220. ff. de V. S. & ibi Gædd.*) universaliter succedentes per *l. 1. ff. h. t. l. 7. l. 16. C. eod.* non item illi, qui particulari titulo aliquid acceperunt *l. 10. c. eod. Bach. ad Treutl. d. th. 1. tit. D. Riminald. ad l. 9. C. h. n. 233. & seq.*

17. Intereat autem jure veteri: an hi liberi essent sui juris effecti, an etiamnum in potestate patris constituti & retenti: Liberi enim, sive per emancipationem, sive citra emancipationem sui juris effecti sint, cæteris liberis in potestate retentis tam jure novo quàm veteri conferre obstructi sunt ea, paucis tamen exceptis, quæ ante mortem patris sibi acquisiverunt. *l. 3. §. 3. ff. hic. l. 6. C. eod.* modo eos injurià atque incommodo afficiant iisdemque ex causa successionis quippiam auferant, quibus enim nihil auferatur, his nec conferitur. *C. l. A. ad h. t. th. 3. n. 1. Perez, d. l. n. 4.*

18. Liberi

18. Liberi autem in potestate retenti, qui sui appellari solent, nihil conferre poterant, cum præter castrensis & quasi castrensis, quæ libera sunt ab onere Collationis, l. 1. §. 1. ff. h. t. omnia parentibus suis acquirerent, §. igitur 1. Inst. per quas pers. cuiq.

19. Hodie non minus sui emancipatis, quam emancipati suis, immò Sui suis bonæ defuncti parentis participare volentibus conferre necesse habent, l. 1. pr. de coll. dot. l. 17 & seq. C. h. t. quamvis de suis vix dici possit, quod propriè conferant, cum secundum jus novum adventitiorum bonorum nulla sit collatio, l. ult. C. h. profecticia verò in hereditate contineantur, l. 12. C. eod. C. I. A. d. th. n. ult. h. t.

20. An autem Emancipatus emancipato conferre teneatur? non immeritò dubitare licet, præsertim cum magnus circa hanc questionem extet Dd. dissensus. Equidem, si jus vetus spectetur, quo pari & æquo jure à prætore ad bonorum possessionem admittuntur, nec alter alteri quicquam vel aufert vel incommodo afficit, res expedita erit, quod nimirum inter eos jura collationis locum non habeant. An verò idem novo jure statuendum sit, magis est, quod dubitari possit, cum tam affirmantes, quam negantes, suis non videantur destituti textibus, Verum opinionem statuentiam, nec novo jure sibi invicem emancipatos conferre teneri in puncto juris veriorum arbitror, per l. 1. §. ult. l. 2. §. 5. ff. h. t. l. 9. C. eod. Vid. Brunner. in d. tr. de coll. c. 3. n. 36. & seqq.

21. Quæsitum est de liberis ex primo capite, unde Liberi, vel tempore vel repudiatione exclusi, ex secundo aut tertio capite, unde Legitimi, aut unde Cognati autem admissi, utrum hi conferre teneantur? Et negativam sententiam defendere conantur Nemaus. in d. tr. c. 1. n. 19. Riminald. add. l. 9. C. h. n. 202. & seqq. Affirmativa autem magis placet, quia prætor liberos etiam ex inferioribus ordinibus venientes, non tantum ut agnatos aut cognatos; sed etiam ut liberos considerat, per l. 6. §. 2. ff. de Carbon. Edict. Cum igitur liberi ex secundo vel tertio capite veniant tanquam liberi & jure liberorum succedant, ratio reddi solida non potest, cur conferre non debeant Treud. d. disp. 17. th. 2. lit. a. & ibi Bach. C. I. A. d. l. n. 10.

22. Quod adoptivos attinet, illi si ab aliquo ascendente adopta

adoptati sint, iis casibus, quibus succedunt, conferre tenentur coheredibus ante ab illo patre accepta. Quid si succedant patri naturaliter bonorum possessionem contra tabulas? Obstricti quidem etiam sunt, sed pater adoptivus pro iis conferre cogitur, l. 1. §. 14. *Vital. in d. tr. c. 2. n. 19.*

23. Planè si hic pater adoptivus ante bonorum possessionem petitam emancipaverit eos sine fraude & dolo, non cogetur ad collationem, & adoptivi emancipati collatione fratres privabunt, d. l. 1. §. 14. & l. 5. in fin. prin. ff. eod.

24. Nepotes, pronepotes ceterique ulterioris gradus descendentes, quando ascendentibus succedunt, bona quae ipsi vel pater eorum ab iis acceperunt conferre tenentur non solum inter se, l. 17. C. h. sed & tum quando cum patruis, amitis, avunculis, materteris concurrunt: hienim illis, & illi his ex nova constitutione, l. 19. C. eod. conferre obstricti sunt.

25. Idem juris est in nepotibus nondum natis, conceptis tamen & post mortem avi editis, l. 2. in pr. ff. h. t. junct. §. 6. & 8. *Inst. de hered. quae ab intest.* post mortem enim concepti, quia nullo cognationis jure avum attingunt, d. §. 8. non conferunt.

29. Haecenus de descendentibus: sequuntur Ascendentes, de quibus querere licet; an liberis suis succedentes conferre teneantur? De jure Veteri eos collatione non fungi expeditum est, eo enim jure nunquam duo ascendentes simul succedebant, sed parentes ubi soli erant in successione liberorum pater matrem excludebat, l. 2. §. 15. ff. ad Sct. Tertill. l. 2. C. eod. §. preferuntur 3. *Inst. eod.* quando vero cum liberis aliis supersticibus concurrebant, tum hi parentibus exclusis soli succedebant, l. 1. l. 4. C. ad Sctum Orphir. de jure autem recentiori, an idem asserendum sit? de eo Dd. inter se non conveniunt. Et quamvis affirmativa sententia solidis videatur niti rationibus; attamen negativam tanquam verioremi amplector, asserens, Ascendentes nec novo jure ad collationem teneri, & ideo, si quid habuerint ex bonis liberorum, eo praecipuo retento ad successionem nihilominus perveniunt, ratio, quia omnes leges aequalitatem inter liberos tantum servare voluerunt, l. 17. C. h. Nov. 18. c. 6. & praeterea nulla lege expressè cautum reperitur, ut collationis oneri ascendentes quoque subja-

B

ceant.

ceant. Si quid ergo speciali lege correctum non est, veterum constitutionum regulis unque itandum *arg. l. 32. §. fin. c. de appell.* & sanè quoniam id factum non est, nostrum non erit ad casus in jure nostro non expressos extendere, sed opus erit legislatoris extensione *arg. l. 19. C. h. & l. 64. §. 9. solut. matrim.* præsertim cum in descendentes disposita ad ascendentes temere producenda non sint. Diverſitatis autem ratio, cur descendentes ascendentes succedentes conferre teneantur, & non è contra in eo fundatur, quod illis hereditas parentum jure naturæ debeat, ascendentibus verò miseratione potius & turbato mortalitatis ordine quàm jure liberorum bona obveniant. *l. 7. in fin. si ab. testam. mill. ext. l. 15. ff. de inoff. testam. Hahn. in observ. ad Wesenb. h. n. 4.*

27. Quod de Ascendentibus modo dictum est, idem ad collaterales extendi potest; nam & in his ratio collationis inductiva cessat, nec post modum speciali aliqua lege ipsis conferendi necessitas imposita legitur.

28. His annumerandi sunt Extranei; hi namque sive soli, sive cum liberis succedant non nisi instituti veniunt, quo casu jure veteri collatio non habebat locum, quod nec novo jure quoad has personas mutatum videtur.

29. Quod si hæ personæ fortè ex testamento cum liberis succedant, liberi quidem inter sese, non autem illis, nec illæ his conferent Brunner. *d. c. 3. n. 215. & seqq.*

30. Et hæc de *subjecto* seu personis conferentibus vel non pro ratione instituti dicta sufficiant: sequuntur nunc bona conferenda & non conferenda. de quibus, quoniam varia sunt, nec omnium eadem est ratio, ac uniformis dispositio in jure, separatim agendum erit, & primò quidem de bonis castrensibus.

31. *Bona castrensia*, qualia sunt, quæ liberi in bello sive militia armata, aut occasione belli sibi comparaverunt. *l. 11. de cast. pec. l. 6. C. de bon. qualib. semper collationis oneri exempta sunt, text. in l. 1. §. 15. ff. h. l. fin. C. eod. nec distinguitur, sunt ne ij in potestate, an emancipati, qui ea possident, vid. l. 52. §. 8. ff. pro Soc. & §. igitur. 1. Inst. per quas pers. cuiq. acq. & hoc sanè non sine ratione; nam personæ militantes, dum pro totius Reipublicæ salute, & sic etiam pro singulorum emolumento quam plurimis vitæ periculis*

culis sese exponerant, mortemque ipsam sapius contemnebant, digni aliquo videbantur premio, & ideo iis immunitas ab onere conferendi à Legislatoribus concessa videtur.

32. Sub horum autem numero continentur equi & arma filiofamilias militatum abeunti data. *l. 3. l. 4. de cast. pec. & omnia militari servitio inservientia. d. l. 3.* item prædia empta ex peculio castrensi, Gothofr. *in not. ad d. l. 3.*

33. *Quasi Castrensis*, qualia sunt, quæ filiusfamil. in toga reipublicæ operam navans paravit, in eadem sunt causa cum castrensis, & ea propter in collationem non veniunt *d. l. 1. §. 15. b. & l. fin. C. cod. l. 4. c. de advoc. divers. judic.*

34. Unde colligimus filium in alicujus dignitatis aut administrationis gradu positum, aut causas in foro orantem, in acquisitis ex professione aut ingenio suo non minus juris habere. quam filiofamil. militi armato in bonis castrensis concessum est: præsertim cum Respublica non minus legibus quam armis defendatur, neque minus generi humano provideat, qui ambigua causarum fata dirimit, suæque defensionis viribus in rebus sæpè publicis ac privatis lapsa erigit, fatigata reparat, quam si præliis atque vulneribus patriam parentesque salvaret, *text. not. in l. 14. C. de advoc. divers. judicior.*

35. An autem etiam sumtus studiorum, quos pater filij nomine erogavit, conferuntur? Et cum aliqualem affinitatem habere videantur cum quasi castrensis bonis rectè à Dd. communiter hoc negatur Brunner. *c. 4. n. 57.* Enimverò quod hi sumtus liberis à parentibus debeantur, docet non tantum lex divina: sed etiam leges humanæ, imò ipsa naturalis ratio hoc dicitat. (1.) ipsa sacra scriptura hoc evincit *Ecclesiast. 7. vers. 25.* Si tibi sint filij, erudi illos: *Proverb. 23. vers. 13* ibi: *noli subtrahere puero disciplinam* cum his consentit *text. in Epist. ad Ephes. 6. v. 4.* ubi D. Paulus patres pietatis paternæ admonens liberos in disciplina & admonitione Domini enutrire jubet. (2.) Probant hoc leges humanæ: *Jctus in l. 1. §. 12. ff. de agn. & alend. liber.* dicit, rescripto contineri, ut non solum alimenta, verum etiam cætera quoque onera liberorum pater sustinere cogatur *add. l. 3. & 4. C. eod.* Ex canonica æquitate anathematis is damnatur, qui necessaria alimenta liberis

non præbuerit, C. si quis de reliquerit. 14. dist. 30. Confirmat (3.) hoc ipsi in jus naturæ: naturalis enim stimulus parentes ad liberorum suorum educationem tanquam viscera suorum partem hortatur atque incitat l. im. §. 5. C. de rei ux. act. atque ipsa natura hoc suadet l. 1. §. 3. de iust. & iur. pr. inst. de i. u. g. & C. educatio autem non tantum curam corporis, nimirum alimentorum, vestimentorum aut aliarum rerum necessarium præstationem & præbitionem spectat, verum etiam animi cultum; qui potissimum in doctrina & informatione consistere videtur, requirit: Ex his nunc animadverti potest, parentes omnino ad hos liberis obstructos esse. Superest igitur, ut supra memorata assertio probetur: probatur autem (1.) per l. un. C. de per. success. par. ubi ea, quæ volente patre pro dignitate obtinenda erogantur vel promittuntur, ab omnibus heredibus exsolvenda veniunt, fac. (2.) l. 15. C. de neg. gest. ubi vitricus mercedes, quas pro privignis magistris sive præceptoribus erogavit, repetere non potest, quando paterno affectu eas subministravit; Si autem in vitrico hoc obtinet, multo magis in persona parentis ipsius locum inveniet, cujus sane major in liberos est affectio, nullusque est affectus, qui parentum vincat, unde Seneca:

omnium potens

Quanto parentes sanguinis vinculo tenet

Natura: quam te colimus inviti quoque?

Stabiliet denique hanc assertionem l. 50. ff. fam. ercisc. licet enim ibi solus emancipatus liber pronunciatur ab onere conferendi sumptus studiorum, si pater non credendi animo sed pietate debita ductus misisse fuerit comprobatus, magis tamen eadem in filio in potestate patris constituto obtinebit: si quidem nullum dubium, quin si jurisconsultus interrogatus fuisset, an idem de filiofamil. statueret? ita respondisset, utpote quem verisimiliter pater majori prosequitur affectione & amore, quam emancipatum. Valet ergo hic communis Dd. regula, quod pro expresso habendum sit, quod partes si de eo specialiter interrogata fuissent, verisimiliter respondissent.

36. Quæ de patre, & ab eo sumptibus factis dicta sunt, eadem procedunt etiam in matre l. 34. ff. de neg. gest. l. 11. C. eod. quia hic est eadem pietatis ratio l. 4. ff. de cur. furios. cujus intuitu mater

mater alimenta quoque liberis debet l. 5. §. 14. ff. de agn. liber. d. l. 11. C. de neg. gest. Atque secundum hanc sententiam in causa quādam iudicatum est m. Septembr. Ann. 1620. Carpzov. in Iuripr. for. part. 3. const. 11. de f. 17. Cujus verba hæc sunt: Donum erwehete ewre Mutter bey ihrem Leben das jenige / was sie in solzthen 4. Jahren euch über die 30. W. zur fortreibung ewrer Studien geschicket / nicht auffgezeichnet etc. So wird nach gemeiner Wahn der Rechtsgelehrten dafür gehalten / daß sie es jure pietatis und auß Mut terlicher Freygebigkeit gethan / derowegen send ihr solches in die gemeine Mütterlichen Erbschafft zu conferiren / oder an ewren Antheil euch abfurzen zu lassen nicht schuldig / B. R. W.

37. Queritur secundo de expensis in gradum dignitatis & honorem filii famil. erogatis, an illæ conferendæ? Et negativam opinionem ut communiorem, ita veriorē sequi placet, tum propter textum in l. 1. §. 16. ff. hic. ubi dicit Jurisconsultus, æquum esse ea, quæ parentes dederunt vel promiserunt adipiscendi honoris causā non conferri, propter onera quæ sustinet filius: onera namque honoribus coherent l. 2. §. 1. ff. de Vac. mun. tum quod hujusmodi expensæ occasione militiæ rogatæ in liberos erogantur, & sic ad bona quasi castrensia quæ collationis oneri non subjecta supra diximus, referuntur, tum denique quod pater, utpote qui per aliquot jam annos filio sumptus subministravit etiam hos in dubio præsumitur animo donandi fecisse, & proinde in his quoq; collationem cessare. Carpzov. in fin. d. de fin. 17.

38. Queritur, 3. an sub studiorum expensis studiosorum libri contineantur, ita, ut nec eos filius conferre teneatur? Et eos quasi castrensiibus bonis an numeramus ac sumptuum literariorum instar conferri negamus cum Brünner. d. c. 4. n. 107, nisi forsitan tam leviter studia sua tractaverit, ut neque sibi neque aliis inservire suamque operam literariam exhibere queat: Cum enim in militiam proficiscens filius ea, quæ patre concedente in castra secum aufert, præcipua habeat, l. 4. in pr. de castr. pec. qualia solent esse equi & arma & ejus generis alia, ut supra dictum, nihil putaremus obstare, quin idem de libris, quos pater filio studiorum causa peregrè abeunt & ad mularum castra tendenti comparavit, idem

B 3

allere.

afferere liceret; siquidem & hi arma sunt studiosorum, & illis æquè necessarij, ut militibus arma, censentur, *Coëdd. in comm. ad l. 41. n. 7. de V. S.*

39. Occurrit, 4. hic quæstio talis: Pater in vita mittit filium ad studia, sed nondum completo studio morient pater, nunquid fratres istius studiosi coguntur fratri suo studentis sumtus præstare, donec studia sua absolverit, quemadmodum & pater fecisset, si in vivis mansisset? Verius esse puto, fratres, cohæredes patris, non teneri ex communi alere istum fratrem studentem, quia in fratribus cessat necessitas illa, ad quam pater obstrictus erat, itidem ille favor & amor, quo pater filium vivens complectebatur.

40. Quod si tamen ad aliquod tempus de communi hereditate vivant, & uni studiorum gratiâ absenti simpliciter sumtus ad studia in vita patris cœpta perficienda subministrant, non conferendi erunt *D. Struv. Syntagm. Iurisp. exerc. 37. §. 29.*

41. Cæterum debitum in vita patris contractum, modò sit honestum ac licitum, fratres coguntur conferre de communibus bonis, sicut & ipse pater coactus fuisset, si non esset enorme, sed tale, quale pater ante consuevisset pro filioolvere. *l. 7. §. 13. l. 17. ff. ad Scf. Maced. l. 5. C. eod. l. 20. §. 7. ff. fam. erisc. l. 15. de mun. & honor.*

42. Quæsitum 5. est; an si pater sumtus studiorum gratiâ in filiumfam. erogatos in librum rationum vel diarium specialiter adnotaverit, inde colligatur animus credendi & consequenter conferendi veniant? quoniam diligentes patresfam. sibi suisque rebus optime prospicientes datorum & acceptorum etiam minutissimorum rationes accuratè conscribere soleant eo præcipuè fine, ut quotannis eò facilius rationem eorum habere possint, non simpliciter affirmaremus, ex sola illa annotatione, quæ memoriæ saltem causa sæpius sit, animum credendi colligi, *arg. l. 5. & 7. C. de probat. & consequenter hoc negandum, atque ita iudicavit Facultas Juridica Lipsiensis hisce formalibus: Daß der Patermblosse congnation und Verzeichnuß in sein Tagebüchlein zur gesuchten collation, in mangelung anderer Nachrichung und Beweisses/nicht genugsamb/B. K. W. Carpzov. d. l. defin. 20.*

43. Aliud

43. Aliud forsan dicendum, ubi de isto animo satis constat, expressis verbis, per protestationem &c. tunc tamen detrahendi sunt sumtus alimentorum, honoraria docentium, viatica vid. Vienn. c. 13. n. 2. & seqq. nisi modum & fortunam facultatum paternarum excedant, & ceteri liberi debitorum honorum subsidium habere non possint, cui ut in erogatione sumptuum pater simul & reliquos liberos respiciat, à paterna pietate alienum non sit, & alimenta, præceptorum mercedes pro modo facultatum & quantitate patrimonii decerni ac promitti debeant. l. 5. §. 7. & 19. ff. de agn. & ascend. lib. l. 2. ff. ubi pup. educ. deb.

44. Progredimur ad adventitia. Adventitia in hac subiecta materia secundum Dd. dici solent illa, quæ ab extraneo aut cognato, de cuius successione non agitur, profecta, aut prosperiori aliqua fortuna filiosam. delata sunt.

45. Hæc si considerentur secundum jus antiquum, quo pleno proprietatis & ususfructus jure patri acquirebantur. l. 2. C. de parr. por. l. 6. C. de bon. quæ liber. §. 1. Inst. per quas pers. cuiq. acq. potius dividi, quam conferri dicuntur: sin respiciatur jus novum & ista bonorum adventitiorum species, cujus proprietates filio, ususfructus & administratio verò in diem vitæ l. 1. C. de bon. matern. patri acquiruntur, dd. ll. dicendum erit, quod fructus adventitiorum conferri quidem; dominium autem & proprietates præcipua filio manere debeant.

46. Bona adventitia, in quibus pater ne quidem ususfructum habet, collationi non subiiciuntur l. fin. C. b. t.

47. Quæsitum est; si patre permittente filius percipiat ususfructum adventitiorum, an talis ususfructus sit extra collationem? Dicendum videtur quod non, quoniam talis ususfructus è bonis patris provenit, quæ autem à patre proveniunt, regulariter in collationem veniunt ut ex seqq. apparebit. Verum hoc non obstante contrarium probabilius est, intelligitur enim pater donare talem ususfructum filio, adeo quod mortuo patre non teneatur eum conferre, l. 6. §. 1. vers. sin autem C. de bon. quæ liber.

48. De bonis castrensibus, quasi castrensibus & adventitiis, postquam hæc dictum est, restat videre de profectitiis, an & quomodo hæc in collationem veniant. Ubi sciendum ea esse

in

in duplici differentia: sunt enim vel verè profectitia, vel quasi profectitia. Verè profectitia dicuntur illa, quæ liberi à patre vel ejus intuitu ab aliis consequuntur l. 17. C. h. t. junct. §. igitur. i. Inst. per quas pers. cuiq. atq. Quasi profectitia verò sunt, quæ à matre vel cognatis ascendentibus materni generis, quorum de successione agitur, liberis obvenerunt. Hahn. d. l. n. 5.

49. Inter ea autem occurrit dos, quæ vel data est vel promissa. Dotem datam filia, ceteraque descendentes regulariter conferre tenentur, text. in *authen. ex testamento*, C. h. t. & in l. 2. l. 4. 8. 17. C. eod. nec interest profectitia sit an adventitia: modò tractetur de successione ejus parentis, à quo dos hæc profecta sit; nam licet dos illa quoad jus dotium adventitia dicatur, est tamen profectitia quoad causam conferendi Dd. in & per l. 17. C. h. t. Carpz. in *Iurisp. for.* 3. const. 11. de fin. 14.

50. Hinc apparet ea bona, quæ aliunde quàm ab eo, cui succedere quis vult, profecta sunt, non conferri, & sic si matri succedatur: filia autem habeat dotem à patre, hanc non conferet, quia licet dos hæc in se sit profectitia; respectu tamen hujus successionis est adventitia, quia non est à matre profecta.

51. De dote promissa hoc singulare est, quod conferatur per cautionem defensionis seu liberationis, l. 1. §. 1. 7. 8. de Collat. dor. l. 2. C. de collat.

52. Quid si maritus filia adhuc vivat & constet matrimonium? Eo casu necesse habet conferre dotem non realiter, ut eam exactam à marito conferat, sed ut tanto minus auferat ex successione patris l. 5. C. h. t. si videlicet in eventum soluti matrimonii sit actio salva contra maritum; aliàs etiam nudam actionem crens æqualem cum fratribus partem habebit, *authen. quod locu.* C. h. t. Carpzov. cit. loc.

53. Quod sublimitatur, nisi culpa & negligentia uxoris actio facta sit inanis, veluti, si à marito vergente ad inopiam, non exegerit dotem, potuit autem exigere, si fuerit legitimæ ætatis & sui juris, deinde si fuerit quidem in potestate patris, sed aut dos fuerit adventitia aut profectitia quidem sed pater non obstitit, quo minus exigeret, aut denique si dos fuerit magna, tunc enim doci exigendæ etiam repugnante patre filia potestas concessa est à Justiniano

stiniano in Nov. 97. cap. 6. & d. athen. quod locum D. Brunnenman.
in Comment. C. ad d. athen. & ibi Dd. communiter.

54. Dotis Collationi adscribo non modo res in dotem
datas principales, Brauschag oder Mitgift, sed cum iis etiam ad-
ditamentum, ut sunt vestes pretiosiores, annuli, armillæ, torques
& cætera ad ornatum corporis pertinentia, arg. l. 8. C. de jur.
dot. junct. C. accessorum. 42. de R. l. in 6. Gail. 2. obs. 91. n. 1. 2. & 5.
Wurms. pract. for. tit. 42. obs. 2. Carp. in Iurisp. for. 3. const. 11. de
fin. 11. ubi præjudicia more suo refert. Item quæ ad augenda rei
familiaris gratia liberis subministrantur, ut Bâterlichen Hülff
und Ausstetw. non etiam vestimenta in usum quotidianum data,
hæc enim quodammodo liberis debentur & alimentorum appella-
tione continentur l. 6. de alim. & cib. leg. vid. Gail. d. l. Carpov.
l. de fin. 15.

55. Excipio etiam sumptus in ipsas nuptias & convivium
nuptiale factos, cum non præsumatur patrem eo animo tales sum-
tus fecisse, ut eorum collatione liberos oneraret, quoniam ad offi-
cium probi patris spectat liberos honestè elocare & nuptui trade-
re, quod sane citra expensas fieri nequit.

56. Quæ de dota dicta sunt, eadem obtinent in donatione
propter nuptias, gegen Vermächtnis, sic ut & ea conferri debeat
l. 5. & 7. ff. de leg. l. 29. C. de in off. testam. l. 17. 19. C. de collat.

57. Porro lytton, quod expendit pater pro filio ab hostibus
vel latronibus eum redimendo: quippe cum pietatis causa fecisse
præsumatur, non venit conferendum l. 17. C. de postlim. revers. arg.
l. 13. C. de neg. gest. l. 34. ff. eod.

58. Quod autem pœnæ nomine pater ob delictum à filio
perpetratum fisco, Magistratui vel parti læsæ exsolvit, id postea à
cæteris liberis in successione de portione ejus rectè deduci potest,
ne delictum unius alteri noceat. & ita Jenæ in Collegio Juridico
de jure responsum esse Mens. April. Anno 1607 dicit D. Struv. in Syn-
tagm. Iurisp. exerc. 37. §. 27. Distinguit autem Carpov. d. l. de fin.
25. §. 6. & seqq. ubi simul pro confirmanda sua sententia aliquot
præjudicia adducit.

59. Graviter controversatur, utrum nimirum mera & sim-
plex liberis à patre solius liberalitatis exercendæ gratiâ facta do-
natio

Ab inter quos
etiam compere
etiam puto
ita sponsali
acceptione is
sponsus, si
pater pater
inde pater
nequit

natio collationi subicienda sit? Ad hanc questionem licet Dd. variè respondeant, illorum tamen opinioni iuhærendum puto, qui negant in simplici donatione collationi esse locum, modo de liberis in potestate constitutis sit quæstio. Suadet hanc sententiam *l. pen. §. 1. in fin. C. h. t.* ubi duo casus excipiuntur: primus est, quando parens liberis suis eâ lege donavit, ut donatio conferretur. 2. Est, quando alter ex fratribus vel sororibus dotem vel donationem propter nuptias conferre necesse habet: confirmat hanc sententiam *l. 18. C. fam. ercisc.* Cui non obloqui videtur *l. 13. C. h. t.* Quod enim emancipati à patre donata simpliciter & semper conferre teneantur, nullum in puncto juris videtur habere dubium, Brunner. *in d. tr. c. 4. n. 853.*

60. Tandem etiam non conferuntur fideicommissa, legata, mortis causa donatio, prælegata *l. 10. l. 12. l. 16. C. h. t.* item non conferuntur usuræ & fructus, nisi conferens collationi moram fecerit, quo casu præter rem etiam fructus rei à tempore moræ perceptos & usuras præstabit *l. 5. §. 1. hic vid. C. l. A. ad h. t. th. 8.*

61. Tantum regulariter conferendum est, quantum auferitur *l. 1. §. 3. h. t.* Conferens enim virilem portionem sibi retinet *d. l. 1. §. ult. l. 2. §. 5. l. 3. §. 2. ff. eod.* Excipiuntur autem casus nonnulli, de quibus videre licet *C. l. A. ad h. t. th. 10.*

62. Toties autem collationi locus est, quoties is, qui in potestate constitutus est, incommodo afficitur. *d. l. 1. §. 3. 4. §. l. 1. §. 13. de conj. cum emanc. liber.*

63. Sed jure antiquo discrimen erat inter causam testati & intestati: In successione ab intestato, ubi videlicet quis bonorum possessionem contra tabulas, vel, unde Liberi, obtinebat, fiebat tantum collatio: ex testamento autem heredes fratres & sorores non conferebant, nisi hoc ipsum specialiter testator jussisset, *l. 1. l. 7. C. de Collat. l. 1. §. 6. ff. eod. l. ult. C. comm. utriusq. judicij ratio erat, quod instituti heredes veniebant ad successionem ex voluntate defuncti, cui liberum est, uni ex liberis plus relinquere quam aliis, modò nulla fraus fiat in legitima l. 8. C. de in off. testam. ab intestato verò succedentes veniunt vi & autoritate legis, quæ omnes inter se exæquat. Verum Justinianus in Nov. 18. t. 6. & authen. ex testamento. C. de Collat. sustulit hoc discrimen, simulque sanxivit,*

sanxvit, ut siue quis intestatus moriatur siue testatus, collatio nihilominus locum habeat, nisi testator expressè designaverit se vel le non fieri collationem l. 1. & d. *auth. ex testamento. C. h. quo facto præcipuum (zum Voraus)* quisque liberorum habebit, quod vel dotis nomine vel donationis propter nuptias accepit. Hahn. *ad Wesenb. h. t. n. 5.*

64. Cum autem textus in d. nov. 18. & *auth. ex testamento.* prohibitionis & remissionis expressæ faciat mentionem, quaritur: an ad excludendam collationem omnino expressa requiratur prohibitio testatoris, an verò sufficiant verba generalia & æquipollentia, unde liquidò constare possit, eum collationem remisisse? Posteriorius negat Hahn. d. l. affirmant autem Treutl. vol. 2. *diff. 17. th. 4. lit. C.* ibique Bach. Vinn. d. tr. c. 7. n. 6. quorum sententiæ magis assentio propter l. 39. §. 1. ff. *fam. ercisc.* Quid enim si pater dicat: Volo, ut liberi mei post obitum meum æqualiter succedant, vel, si pater in compensationem dotis primogenitæ datæ, secundæ filiæ aliquid prælegaverit, nonne collatio prohibita censetur? Ita sentit Carpzov. *part. 3. Iurisp. for. const. 11. de fin. 24.* sequenti præjudicio hoc confirmans: In causa liberorum M. T. mens. Maj. Ann. 1799. Hat M. T. in seinen letzten Willen verordnet/demnach er seinen 6. Kinderen erster Ehe ehrliche Wirtschaften aufgerichtet/ und allerley väterliche Hülffe erzeiget/ daß er seine 4. Kinder anderer Ehe so noch klein und unerzogen/ auf väterlicher Liebe auch eitlicher massen zu bedencken entschlossen/ und demnach denenselben uff seinen Todesfall einen jeden 10. neue Schock vorgedachten seinen andern Kindern zum Voraus vermacht haben wolle etc. So erscheinet daraus so viel/ daß den Kindern anderer Ehe solches alles zu erstattung desjenigen/ was der Vater den Kindern erster Ehe gegeben/ vermacht worden/ und demnach die Kinder erster Ehe gegeben/ das/ so sie von Vater bey desselben Leben empfangen/ weder in die gemeine theilung zu bringen/ oder an ihrem Antheil ihnen abtürken zu lassen nicht schuldig seyn B. R. W.

65. Ex supra dictis apparet in successione ex testamento jure veteri collationi locum non fuisse: an autem si nullum quidem testa-

testamentum, sed codicilli facti sunt. Collatio impedita fuit: Treuth
d. l. Brunner. c. 2. n. 20. & seqq. & alij distinguunt inter codicillos dis-
ponentes de tota hereditate & disponentes de parte aliqua: Priori
casu locum non fuisse collationi tradunt; secus autem in casu poste-
riori, verum huic opinioni vix subscribere possum, cum quoad
causam collationis parum aut nihil inter sit, de toto codicilli dispo-
nant, an de parte; siquidem ex codicillis non succeditur, de collatio-
ne autem quæri non potest, nisi inter eos, qui simul succedunt, sed
hoc modo potius distinguendum puto: Liberi emancipati aut
eo, quod codicillis relictum est, contenti bonorum possessionem,
unde liberi, non appetunt, & certum est eos ad collationem bono-
rum suorum, etiam eorum, quæ alias à parente acceperunt, non ut-
geri, quoniam nemo ad collationem vocatur, qui non appetit suc-
cessionem l. ex causa 23. C. fam. et v. s. l. ult. de Coll. dor. Aut petunt bo-
norum possessionem, & tunc si cum liberis in potestate concurrant,
bona sua & quæcunque alias conferrent, hic quoque conferre te-
nentur, ita tamen ut quod codicillis relictum est, quoniam extero
jure capiunt, præcipuum habeant l. 10. l. 16. C. h. r.

66. Progredior ad modum, quo Collatio ritè justeque
fieri debeat. Modus autem ille, vel est generalis vel specialis.

67. Generaliter collatio fieri dicitur, quando ea sit boni vi-
ri arbitratur; unde ea, quæ perierunt, sine dolo & culpa conferen-
tis ad collationem non pertinent, l. 2. §. 2. l. 5. §. 1 ff. de Collat.

68. Specialiter fit vel re ipsa vel cautione, l. 1. §. 11. ff. h. r.

69. Re fieri dicitur, cum filius, qui conferre debet, vel
bona in communem hereditatem actualiter infert, ut ita dividan-
tur, d. l. 1. §. 11, vel cum nomen paterni debitoris delegat, vel pro
portione, quæ conferri debuit, fundum vel aliam rem in collatio-
nem dat. Idem est, si ex bonis hereditariis tantum, quantum is
cui confertur, ex collatione habere debet, remittat aut minus ac-
cipiat d. l. 1. §. 11. & 12. ff. h. r. l. 5. C. eod. Nov. 97. c. 6. Daer so lang
in der Theilung zu rück steht, biß die andere auch so viel be-
kommen haben, als er schon empfangen.

C. 70. Dubitatur hic, an qui conferre tenetur præcisè obligetur
rem ipsam præstare, vel ea retentâ sufficiat rei æstimationem con-
ferre: Et licet videri possit edicto prætoris & constitutionibus; quæ
æqua-

æqualitatem tantum spectant; abundè satisfieri, si pro speciebus & corporibus, quæ acquisivit, æstimatio conferatur, attamen contrarium verius est, per l. 1. pr. ff. de Collat. l. 11, C. eod. Nec obstat, quod delegatione, cessione actionis, in solutæ datione, & aliis modis fieri possit, disting. enim inter heredem volentem & obniten- tem; nam si pars adversa rei æstimatione præstita acquiescat sola æstimatorio sufficiet, cum volenti creditori aliud pro alio solvi possit, l. 17. C. de solut.

71. Si ipsius corporis illario injuriam conferenti afferat, æstimationem ejus sufficere arbitror. Idem juris esse existimo si coheredum non inter sit rem ipsam in specie conferri; fieri namque debet omnis Collatio boni viri arbitrata l. 2. §. 2. ff. h. t. qui sane nunquam arbitrabitur eam rem in specie conferri debere, cujus æstimatione coheredes facili & citra damnum contenti esse possunt, cum quod alteri non nocet, & alicui prodest, jura facile concedantur l. in summa. 2. §. 5. de afq. & aqua plur. arc. His addere licet casum, quo res collationi obnoxia bonâ fide alienata fuerit, adeoque in specie conferri non possit Vinn. d. tr. cap. 16. n. 4. & seqq.

72. Cautione (quamvis minus propriè) sit Collatio quoties ab eo, qui conferre debet, recte cavetur, l. 1. §. 9. ff. de Collat. Rectè autem cavetur vel per satisfactionem, vel per fidejussores, vel per pignorum sufficientium oblationem, d. l. 1. §. 9. & 11. l. 59. §. ult. ff. Mand. quamvis regulariter prætoria stipulationes personas desiderant l. 7. de præt. stipul.

73. Quid si forte quis ob inopiam rei familiaris cavere non possit de bonis conferendis? Hoc casu non statim ab eo transferenda est possessio portionis sue; sed sustinendus & ferendus est, donec cautionis præstanda facultatem nanciscatur, ita tamen, ut interim fratribus de iis, quæ morâ deteriora futura sunt, actio deatur, ipsique caveant fratri ad conferendum obligato in medium collaturos, si cautam eis fuerit, l. 2. §. fin. ff. de Collat.

74. Si conferens intra aliquod temporis spatium quod ipsi dandum, Gothofr. in nor. ad l. 1. §. 1. ff. h. t. adhuc cavere non possit, dabitur curator, qui portionem ejus hereditariam, si tempore per jura sit, vendat & pecuniam servet, alias eam penes se relinquat

& custodiat, donec ille res collationi obnoxias ritè contulerit, l. 1. §. 10. ff. eod.

75. Per cautionem cavere nolenti, cum possit, denegantur actiones hereditariae, quæ alias pro consequenda portione sua hereditaria ei competere, donec consilium mutet: si quis enim postea actâ pœnitentia conferat vel intra tempus legitimum delatæ possessionis cautionem offerat, recipiet jus suum *q. l. 1. §. 10.* Prætor variantem non repellit & consilium mutantis non aspernatur, inquit Jurisconsultus in l. 8 ff. hic.

78. Quod si is, qui collationem detrectat, sit in possessione rerum conferendarum, poterit ad collationem compelli officio judicis, per l. 8. C. h. t. Vital. c. 2. n. 25.

79. Si tantum sit, sed intermisso eo spatio, quo conferre debuit & potuit, non sit collatum, dabitur stipulatori ejusque fratribus in non conferentem actio ex stipulatu, ex ea causa, quod cum potuit non contulit, vel non in solidum contulit, vel dolo fecit, quominus conferret, ut condemnatur in tantam pecuniam, quanti ea res est, C. I. A. ad h. t. th. ult. n. 9. Vital. d. l.

80. Ex iis quæ supra dicta sunt, animadvertere licet *finem collationis* jure veteri constituisse in compensatione in commodi & injuriæ, quâ emancipati à prætore ad successionem paternorum bonorum admissi suos & in potestate retentos afficiebant: hodie autem finem, propter quem collatio fit & petitur, hunc esse, ut inter liberos æqualitas servetur, quilibet noverit, per l. 17. l. 20. C. h. t. arg. l. 77. §. 20. de leg. 2. l. fin. C. comm. utr. judic.

81. Effectus Collationis, quod bona per collationem in communem hereditatem hereditaria facta dividantur, & actiones quæcunque hereditariæ, quæ antea ei denegari poterant l. 11. l. 14. C. h. conferenti competant,

82. Et hæc de hac difficillima & satis intricata materia *Collationis bonorum*. Longè plura addi quidem potuissent, sed quoniam tempus & ingenij vires monuere solum abruptum, hic subsisto, interim non pudebit errorem, de quo si monitus fuero, corrigere & in melius emendare, cum ut Justinianus ipse agnovit in l. 2. §. 14. de V. l. E. in nullo penitus errare seu in omnibus esse irreprehensibilem & inemendabilem solius magis sit divinitatis, quam humanitatis.

Quos

Quos *Astrea* semel *suavi dulcedine furis*
Imbuit, hos totos vendicat ipsa sibi.
Hanc SPOLTMANNE tuis primis se-
clatus ab annis

Leges versasti nocte dieq. sacras.
Mox Agrippina, mox Giesse, Norviomagi
fura laborasti continuare vigil.
Nunc ejus specimen Magno sub Preside
REBHAN

Hic Argentina prodixit, & Auctor ades.
Gratulor his cæptis, & iter cum fata mo-
rentur

Interras alias tristitia, dura, dolor!
Apprecor in patriam Tibi iter, quod nunc
meditaris,

Ut sit ter felix, sit comes ipse Deus!

ua
Nobilissimo ac Pereximio Domino
Respondenti Amico & consalino
suo Honoratissimo procerabundus
applaudebat

Bertramus Theodorus
à Deginck.

Sic, Spoltmanne, decet factis extendere
famam:

Quo labor est major, gloria major erit.

Sudori

Sudori nulli parcis nullique labori,
Profers dum studia floscula docta tui.
Perge animo vigili, sic culmen aditur ho-
noris,

Quod veræ laudis vividus auget amor.
Vive diu felix: Cedant tibi Nestoris anni,
Hæc precor ex animo, dulcis amice vale.

*Præstantissimo atq; doctissimo Dn. Theodore
Spoltzman consalino suo suavissimo pæ-
cula hæc acclamationis ergo apponit*

Gerlachius à Boeckhorst,
LL. Stud.

F I N I S.

Strassburg, Diss., 1667

X 228 42 98

WOM

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

URIDICA

ATIO-
DRUM

Felicitur adjutus

idio

NOBILISSIMI,
CONSULTISSIMI

NI

EBHANII,

d. & Feudal. Confuet.

urid. Senior. graviff.
gliarij.

ris & Præceptoris
nerandi.

defendere

OLTMANN,

Autor.

bruarij. 4. Martij.

RATI,

PASTORII,

LXVII.